

Remissvar rörande departementspromemorian Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige, Ds 2019:4

Ert dnr. Ku2018/02102/DISK

Sverigefinländarnas delegation tackar för möjligheten att få lämna ett remissvar rörande departementspromemorian.

Sverigefinländarnas delegation välkomnar och tillstyrker förslaget att inrätta en nationell institution för mänskliga rättigheter. Frågan om en sådan institution har diskuterats under lång tid och det är angeläget att regeringens förslag nu förverkligas utan ytterligare förseningar. Från ett minoritetspolitiskt perspektiv kan följande särskilt anföras.

1. De nationella minoriteternas rättigheter är tvärssektoriella till sin karaktär. Det innebär att en rad sektorsmyndigheter och alla kommuner ska säkerställa minoritetsrättigheter på olika områden. Erfarenheterna visar att samsynen och samordningen i implementeringen ibland brister. Det finns stort behov av att få en tydligare bild av genomförandet av dessa rättigheter och hur Sverige uppfyller kraven. Sverigefinländarnas delegation bedömer att en ny MR-institution skulle kunna ge en mycket tydligare uppföljning och analys av genomförandet av minoritetsrättigheter som skulle kunna bidra till högre grad av förverkligande av rättigheter.
2. Idag sker uppföljningen av minoritetsrättigheter i förhållande till Europarådets minoritetskonventioner. Det finns dock andra konventionsåtaganden som också berör nationella minoriteters rättigheter såsom diskrimineringsförbudet i artikel 14 i europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, artikel 27 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, och rätten till språk och kulturell identitet i artikel 30 i barnkonventionen. En ny MR-institution med helhetsgrepp om rättighetsfrågor skulle kunna ge en bredare bild av förverkligandet av minoritetsrättigheter som omfattar Sveriges samtliga konventionsåtaganden. Minoriteternas rättigheter tenderar att glömmas bort i olika sammanhang. De etablerade MR-organisationerna driver mycket sällan frågor som rör nationella minoriteter. Barnombudsmannen har hittills inte fokuserat på minoritetsrättigheter i sitt arbete, trots skrivningarna i artikel 30 och den allvarliga kritik som riktats mot Sverige rörande de stora brister som finns i utbildningsväsendet för nationella minoriteter. Nuvarande svenska diskrimineringslag täcker inte heller diskrimineringsgrunderna språk och tillhörighet till nationell minoritet såsom föreskrivs i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Ett helhetsgrepp kring samtliga konventionsåtaganden skulle kunna bidra till ökad implementering av minoritetsrättigheter.

3. Det är glädjande att civilsamhällets roll i förverkligandet av mänskliga rättigheter lyfts fram tydligt i förslaget. Förslaget skulle ge civilsamhällets organisationer en tydligare samtalspartner i MR-frågor. De organisationer som företräder de nationella minoriteterna är i dag mycket resurssvaga och deras möjligheter att bevaka och följa upp efterlevnaden av minoritetsrättigheter och lyfta frågor om mänskliga rättigheter är därmed begränsade. En ny dialogpartner skulle kunna underlätta de nationella minoriteternas arbete. Den nya myndigheten behöver således även beakta de nationella minoriteterna och deras organisationer.

4. Europarådets minoritetskonventioner innehåller även kollektiva rättigheter som tillkommer minoriteterna som grupp. En del av dessa har också omsatts som individuella rättigheter. I Sverige ligger fokus nästan uteslutande på individuella rättigheter. Det finns dock behov av att också bevaka och följa upp efterlevnaden av dessa kollektiva rättigheter. En ny MR-institution med ett brett mandat, tvärsektoriell inriktning och ett helhetsgrepp skulle ha förutsättningar att även bevaka den kollektiva aspekten av rättigheter i Europarådets minoritetskonventioner.

Stockholm, den 2019-04-16

Sverigefinländarnas delegation

Eivor Olofsson
Ordförande

